

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romuald Dalewski

w sprawie z odwołania K. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Rzeszowie

o rentę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 19 lipca 2023 r.,

na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie

z dnia 1 lipca 2022 r., sygn. akt III AUa 705/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 maja 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Rzeszowie, po rozpoznaniu wniosku K. W. z 19 grudnia 2019 r., odmówił mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Wskazał na niekorzystne orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS z 6 maja 2020 r. gdzie stwierdzono brak niezdolności do pracy. Organ rentowy ustalił, że ubezpieczony legitymuje się okresami składkowymi i nieskładkowymi w wymiarze 2 lata, 8 miesięcy i 18 dni.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył K. W. wnosząc o jej zmianę i przyznanie renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od kwietnia 2020 r.

Wyrokiem z 24 czerwca 2021 r., Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu zmienił zaskarżoną decyzję przyznając K. W. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres pięciu lat, począwszy od 1 kwietnia 2020 r.

Sąd Okręgowy ustalił, że K. W., urodził się 21 lipca 1995 r., posiada wykształcenie średnie w zawodzie technik mechanik. W 2015 r. ukończył Technikum w Zespole Szkół w T., a następnie Niepubliczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych. Wnioskodawca jest zatrudniony na czas nieokreślony w zakładzie pracy chronionej - Przedsiębiorstwie Wielobranżowym „K.” Sp. z o.o. w okresie od 1 kwietnia 2017 r. na stanowisku kwalifikowanego pracownika ochrony fizycznej. Wnioskodawca był uprawniony do renty socjalnej w okresie od 30 lipca 2013 r. do 31 października 2019 r. 24 września 2019 r. wystąpił z kolejnym wnioskiem o rentę socjalną. Lekarz Orzecznik ZUS w orzeczeniu z 5 grudnia 2019 r. rozpoznał u badanego: kardiomiopatię przerostową oraz stan po implantacji ICD (jako prewencja pierwotna) i stwierdził, że wnioskodawca nie jest całkowicie niezdolny do pracy. Komisja Lekarska ZUS, rozpoznając sprzeciw od powyższego orzeczenia, w orzeczeniu z 5 lutego 2020 r., powtórzyła rozpoznanie Lekarza Orzecznika ZUS i również stwierdziła, że wnioskodawca nie jest całkowicie niezdolny do pracy. Komisja nie stwierdziła naruszenia sprawności organizmu w stopniu powodującym niezdolność do pracy. Decyzją z 5 lutego 2020 r., organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do renty socjalnej. Wnioskodawca na dzień złożenia wniosku, tj. na dzień powstania niezdolności do pracy udokumentował zatrudnienie w wymiarze 2 lat, 8 miesięcy i 18 dni okresów składkowych.

Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu kardiologii na okoliczność: czy K. W. jest niezdolny do pracy całkowicie lub częściowo - a jeśli tak to od kiedy - i czy jest to niezdolność stała czy okresowa - na jaki okres.

Biegły z zakresu chorób wewnętrznych-kardiologii rozpoznał rodzinną kardiomiopatię przerostową, stan po wszczepieniu kardiowertera-defibrylatora (2012 r.), hipercholesterolemię rodzinną i stwierdził, że wnioskodawca jest częściowo niezdolny do pracy na okres 5 lat od daty orzeczenia ZUS z 11 lutego 2020 r., tj. do lutego 2025 r. Biegły uzasadniał, że ubezpieczony jest obciążony wrodzonym defektem genetycznym prowadzącym do rozwoju rodzinnej kardiomiopatii przerostowej, a schorzenie to jest związane z wysokim ryzykiem nagłego zgonu sercowego, o czym świadczą liczne nagłe zgony w rodzinie odwołującego. Biegły podkreślił, że w echokardiografii opisywany jest typowy dla kardiomiopatii przerostowej przerost ścian lewej komory. Biegły wskazał, że

wnioskodawca obecnie pracuje w zakładzie pracy chronionej jako pracownik ochrony, jednak jest to praca poniżej jego kwalifikacji zawodowych - stan kardiologiczny ubezpieczonego nie pozwala na pracę związaną z wysiłkiem fizycznym, w tym zgodnie z jego kwalifikacjami jako mechanik.

Następnie, biegła z zakresu medycyny pracy rozpoznała u badanego: rodzinną kardiomiopatię przerostową, stan po wszczepieniu kardiowertera-defibrylatora (2012r.) oraz hipercholesterolemię rodzinną i stwierdziła, że odwołujący jest częściowo niezdolny do pracy z powodu schorzenia, które występowało przed 18 rokiem życia, okresowo na 5 lat od daty złożenia wniosku o świadczenie rentowe tj. od 19 grudnia 2019 r. Biegła ustaliła, że sam fakt implantacji kardiowertera-defibrylatora stanowi przeciwwskazanie do pracy fizycznej, a w szczególności podnoszenia i przenoszenia ciężarów. Przeciwwskazana jest również praca w pobliżu urządzeń zakłócających funkcjonowanie układu stymulującego (sygnały elektryczne, elektromagnetyczne i magnetyczne). Biegła wyjaśniła, że osoby z wszczepionym stymulatorem nie powinny także wykonywać takich zadań jak: obsługa spawarek łukowych (zwłaszcza o dużej mocy), praca w pobliżu nadajników radiowych, telewizyjnych i linii wysokiego napięcia (w przypadku stymulatorów posiadających starsze układy jednobiegunowe) oraz kuchni indukcyjnych lub dźwigów elektromagnetycznych oraz medycznych urządzeń do obrazowania metodą rezonansu magnetycznego. Powyższe przeciwwskazania skutkują niezdolnością do pracy zgodnej z uzyskanymi przez wnioskodawcę kwalifikacjami tj. technika mechanika.

Sąd Okręgowy uznał odwołanie za uzasadnione. Powołując się na art. 57 ust. 1, art. 58 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wskazał, że z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że wnioskodawca nie jest niezdolny do wykonywania jakiejkolwiek pracy, ale jest niezdolny do pracy dotychczas wykonywanej oraz do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Należało zatem przyjąć, iż jest on częściowo niezdolny do pracy na okres 5 lat począwszy od 1 kwietnia 2020 r., i 1 kwietnia 2020 r., legitymował się wymaganym w jego przypadku okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze 3 lat (art. 58 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej).

Na skutek apelacji organu rentowego Sąd Apelacyjny w Rzeszowie wyrokiem z 1 lipca 2022 r., w pkt. I zmienił zaskarżony wyrok o tyle, że prawo do renty przyznał wnioskodawcy K. W. do dnia 28 lutego 2025 r. w pkt. II oddalił apelację w pozostałej części.

Sąd drugiej instancji podniósł, że apelacja jest zasadna odnośnie skorygowania wyroku w zakresie czasookresu przyznania prawa do renty. Istotnie bowiem poczynienie przez biegłego z zakresu kardiologii ustaleń co do czasookresu istnienia częściowej niezdolności do pracy od 11 lutego 2020 r., na okres do lutego 2025 r. (5 lat od daty wydania orzeczenia przez ZUS), czyni koniecznym zmianę w tej części wyroku i przyznanie prawa do renty na okres do 28 lutego 2025 r. W pozostałej części zaskarżony wyrok jest trafny i odpowiada prawu. Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń i wydał trafne, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Sąd Apelacyjny akceptuje w całości ustalenia faktyczne jak i wywody prawne poczynione przez Sąd I instancji, zatem nie zachodzi konieczność ich powtarzania.

Sąd Apelacyjny uznał, że Sąd Okręgowy przeprowadził dostateczne postępowanie dowodowe zmierzające do ustalenia, czy wnioskodawca jest niezdolny do pracy dopuszczając dowód z opinii biegłych lekarzy właściwych z uwagi na schorzenia występujące u odwołującego się: biegłego kardiologa, jak również biegłego z zakresu medycyny pracy. Biegły z zakresu chorób wewnętrznych - kardiologii rozpoznał rodzinną kardiomiopatię przerostową, stan po wszczepieniu kardiowertera-defibrylatora (2012 r.), hipercholesterolemię rodzinną i stwierdził, że wnioskodawca jest częściowo niezdolny do pracy na okres 5 lat od daty orzeczenia ZUS z 11 lutego 2020 r., tj. do lutego 2025 r. Biegły uzasadniał, że K. W. jest obciążony wrodzonym defektem genetycznym prowadzącym do rozwoju rodzinnej kardiomiopatii przerostowej. Ustalono nadto, że sam fakt implantacji kardiowertera-defibrylatora stanowi przeciwwskazanie do pracy fizycznej, a w szczególności podnoszenia i przenoszenia ciężarów. Przeciwwskazana jest również praca w pobliżu urządzeń zakłócających funkcjonowanie układu stymulującego (sygnały elektryczne, elektromagnetyczne i magnetyczne). Osoby z wszczepionym stymulatorem nie powinny także wykonywać takich zadań jak: obsługa spawarek łukowych (zwłaszcza o dużej mocy), praca w pobliżu nadajników

radiowych, telewizyjnych i linii wysokiego napięcia (w przypadku stymulatorów posiadających starsze układy jednobiegunowe) oraz kuchni indukcyjnych lub dźwigów elektromagnetycznych oraz medycznych urządzeń do obrazowania metodą rezonansu magnetycznego. Powyższe przeciwwskazania skutkują niezdolnością do pracy zgodnej z uzyskanymi przez wnioskodawcę kwalifikacjami tj. technika mechanika. Jednocześnie biegła zauważyła, że schorzenie wystąpiło przed 18 rokiem życia, nie zaś częściowa niezdolność do pracy gdzie biegła podzieliła stanowisko Lekarza Orzecznika ZUS, Lekarzy Konsultantów ZUS oraz biegłego kardiologa i ustaliła, że niezdolność do pracy powstała od daty złożenia wniosku. Niezależnie od tego spostrzegła, że podejmowane przez wnioskodawcę zatrudnienie dotyczy zarobkowania poniżej kwalifikacji na stanowisku dostosowanym do niepełnosprawności wnioskodawcy w zakładzie pracy chronionej i nie może być uwzględniane w orzecznictwie rentowym.

Zdaniem Sądu odwoławczego wnioski końcowe opinii zostały wyczerpująco i przekonująco uzasadnione. Dysponując tego typu dowodami Sąd Okręgowy nie tylko mógł, ale winien oprzeć swoje rozstrzygnięcie na zaprezentowanym przez biegłych stanowisku, aby się nie narażać na zarzut dowolności ustaleń faktycznych.

Sąd Apelacyjny podkreślił, że każdy z ww. biegłych wypowiedział się jednoznacznie co do niezdolności wnioskodawcy do pracy, określając datę jej powstania (od daty orzeczenia ZUS z 11 lutego 2020 r.), a jedynie podkreślając związek z wrodzonym schorzeniem sprzed 18 roku życia (K. W. jest obarczony wrodzonym defektem genetycznym prowadzącym do rozwoju rodzinnej kardiomiopatii przerostowej).

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu Okręgowego o uznaniu wnioskodawcy za osobę częściowo niezdolną do pracy od 1 kwietnia 2021 r. na okres 5 lat od daty orzeczenia ZUS z 11 lutego 2020 r. i w tym zakresie doszło do korekty wyroku na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wniósł organ rentowy. Skarżący zaskarżył wyrok w całości i wniósł o jego uchylenie oraz zmianę przez oddalenie odwołania oraz zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego kosztów postępowania kasacyjnego, postępowania przed sądami pierwszej i drugiej instancji według norm przepisanych.

Skarżący zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej w zw. z art. 58 ust. 2 w zw. z art. 58 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej przez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, zostały spełnione wszystkie przesłanki niezbędne do przyznania prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, podczas gdy, wnioskodawca ani przed dniem powstania niezdolności do pracy ani przed dniem zgłoszenia wniosku o rentę nie posiadał wymaganych okresów składkowych i nieskładkowych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na jej oczywistą zasadność. Skarżący zarzucił rażące naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r., o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2020 r., poz. 53) wskazanych w podstawie kasacyjnej, przez ustalenie dla wnioskodawcy prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy do 28 lutego 2025 r., mimo tego, iż wnioskodawca ani przed dniem powstania niezdolności do pracy ani przed dniem zgłoszenia wniosku o rentę nie posiadał wymaganych okresów składkowych i nieskładkowych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wniesiona przez skarżącego nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna nie jest zwykłym środkiem zaskarżenia, przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie

skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398⁹ § 1 k.p.c.

W rozpoznawanej sprawie wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na przesłance oczywistego uzasadnienia skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie tej przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., odnoszącego się do przesłanki oczywistego uzasadnienia skargi, wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007) i uzasadniające jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, LEX nr 2375942; z dnia 2 marca 2012 r., III PK 73/11, LEX nr 1215153; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531 i orzeczenia tam powołane). Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774; z dnia 15 maja 2018 r., II CSK 2/2018, LEX nr 2497594). Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z

dnia 3 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578). Oczywiste naruszenie prawa powinno być zatem rozumiane jako widoczna natychmiast, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z brzmieniem przepisów albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). O tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2008 r., II PK 347/07, LEX nr 465860; z dnia 18 maja 2018 r., V CSK 654/17, LEX nr 2500530).

Skarżący nie zdołał wykazać, by zaskarżony wyrok w sposób kwalifikowany naruszał przepisy wymienione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania organ rentowy stwierdził, że zostały rażąco naruszone przepisy art. 57 ust. 1 pkt. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS bowiem jego zdaniem wnioskodawca ani przed dniem powstania niezdolności ani przed dniem zgłoszenia wniosku o rentę nie posiadał wymaganych okresów składkowych i nieskładkowych.

Wymaga przypomnienia, że przepis art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej określa jako jeden z warunków przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy posiadanie wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego. Zgodnie z art. 58 ust. 1 tej ustawy, wymagany okres zatrudnienia oznacza określoną liczbę lat w zależności od tego, w jakim wieku osoba ubiegająca się o przyznanie renty stała się niezdolna od pracy. Dla osób, których niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 22 do 25 lat (ust. 1 pkt 3) okres ten wynosi 3 lata.

Sąd Apelacyjny w motywach rozstrzygnięcia podkreślił, że biegła podzieliła stanowisko Lekarza orzecznika ZUS, lekarzy Konsultantów ZUS oraz biegłego kardiologa i ustalił, że niezdolność do pracy wnioskodawcy powstała od daty

złożenia wniosku. Dalej Sąd Apelacyjny powołując się na opinie biegłych powołanych w sprawie podkreślił, że każdy z biegłych jednoznacznie wypowiedział się co do niezdolności wnioskodawcy do pracy określając datę jej powstania od daty orzeczenia ZUS z dnia 11 lutego 2020 r. Biegli jedynie podkreślili, że niezdolność ma związek z wrodzonym schorzeniem sprzed 18 roku życia. Natomiast niezdolność do pracy jak już wskazano została określona na dzień 11 lutego 2020 r.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że skarżący nie wykazał potrzeby przyjęcia jego skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dlatego, opierając się na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

[ms]